

idols like the generation of Enosh, he is forgiven.” And what about sins that not even *Teshuvah* has the ability to forgive? For these, the *mitzvah* of *‘Tosfos Shabbos’* will work, for if a Jew will go above and beyond in the *mitzvah* of *Shabbos*, *Hashem* will do the same for him and remove even these sins.

מאת מוה"ר ברוך הירשפלד שליט"א
ראש כולל עטרת חיים ברוך קליבלנד הייטס
Chochmas Adam says ⁽⁶⁾ that this only applies if one actually entered the graveyard or cemetery; but from the basic wording of the *Mishna Berura*, it sounds like it also applies to all those who escort.) The presumed reason is because it is bringing the impurity of the corpse (טומאת מת) into the house.

Two Leniencies. R' Moshe Feinstein ZT”L is quoted ⁽⁷⁾ as saying that the above *halacha* is only relevant in a private home and not a public building like a *Beis Medrash*, school or office, where one may enter and wash inside. The common custom seems to be *machmir* (stringent) even by a public building, and this was the custom of the **Steipler Gaon ZT”L** ⁽⁸⁾. Although some have questioned whether getting into a car is the same as entering a house, it is clearly assumed by most *Poskim* ⁽⁹⁾ and *minhag Yisroel* that one may enter a car before washing his hands, even if the car is standing in the graveyard or if it is waiting outside.

Passing the Cup. The custom brought in the *Poskim* is not to pass the washing cup (after a funeral) to another person, but rather to put it down and let the next person take it himself. Some have a *minhag* to place the cup upside down ⁽¹⁰⁾. This is similar to another custom mentioned ⁽¹¹⁾ in the name of **Eliyahu Raba**, that when shoveling dirt over a grave, one should not hand the shovel to the next person (who is participating in the *mitzva*), but rather put the shovel down and let the next person pick it up himself.

(1) אור"ח ד"כא (2) קנחכט (3) ד"כא (4) דינים והנהגות יכא (5) רמ"א יו"ד שעוד; משנה ברורה דמג (6) קנחכט (7) יסודי שמחות (8) ארחות רבינו דף שיש (9) עיין נשמת ישראל א' דף נד (10) שם דף נח (11) רבי עקיבא איגר יו"ד שעוד

us that “Avraham added (וַיִּסֶף) *a wife*.” From here, writes the Imrei Emes in the name of his father, is a *remez* (allusion) to the *mitzvah* of “תוספות שבת” since a righteous person (like Avraham) is careful to fulfill this wonderful *mitzvah*. *Chazal* tell us: “*One who keeps Shabbos properly even if he serves*

A SERIES IN HALACHA LIVING A “TORAH” DAY למעשה הלכה
Keeping the Jewish Camp Holy (58)
Washing Hands: Escorting a Dead Body. One who fulfills the *mitzvah* of "הלית המו" - escorting a coffin, must wash his hands afterwards. Many question if this requirement applies only to those who were within four *amos* (about 6-8 feet) of the body, which is considered the domain (רשות) of the dead body for certain laws of *טומאה*, or perhaps even those farther away are required to wash as well. The **Aruch Hashulchan** ⁽¹⁾ and **Chochmas Adam** ⁽²⁾ are lenient, however, the prevalent custom is to follow the simple reading of the **Magen Avraham** ⁽³⁾ and ruling of the **Chazon Ish** ⁽⁴⁾ that all those escorting the coffin should wash their hands. If it will cause *bitul Torah* or undue hardship, one can rely on the lenient opinion.

Common Mistake. Based on the above-mentioned custom that all those escorting should wash their hands, one should avoid the following mistake. When the body is removed from the funeral home and placed in a hearse, it takes a bit of time until the motorcade starts moving. Many people stand around and wait and often, some people will think that once they are outside, they can already wash their hands from the faucets situated outside the funeral home. Since they are waiting to escort the coffin, however, they should wait till afterwards to wash their hands.

Entering a Home Before Washing. According to *halacha* ⁽⁵⁾, a person should not enter a house before washing his hands. (The

הוא היה אומר
R' Zalman Ottenheimer ZT”L (Quoted in **Bikurei Aviv**) would say:

The **Baal HaTurim** notes that the letter 'כ' of the word 'לבכתה' is written small (ועינרא) to denote that Avraham only cried a small amount. Why is it significant that Avraham cried only a bit? Would it be so wrong if he cried a lot for the loss of his wife to whom he was married for over a century? The understanding is as follows: Rashi says that Sarah was 'בת כ' כבת ז' ליופי' - *‘At age 20 she was like age 7 in beauty,’* and 'בת ק' כבת כ' לחטא' - *‘At age 100 she was like age 20 in sin.’* Avraham was not focused on his dead wife’s beauty, only on how she was totally removed from sin. Therefore, when he cried about the 'בת כ' - her lost beauty, he only cried a little bit!”

R' Moshe Sternbuch Shlit"a (Taam V'Daas) would say:

“The *Torah* underlines that Eliezer gave Rivkah expensive articles of silver and gold. Yet, the garments that he gave her were not luxurious in the slightest. Because it is not the Jewish way for a woman to make herself noticed for her wealth and her dress. In our time, women waste a great deal of money purchasing expensive clothing, according to the spirit of the street. This goes against our ways, whereby a Jewish woman’s garments should be simple and modest. Wearing fancy clothing also arouses people’s jealousy, which is very harmful. Indeed, modesty protects us from the evil eye.”

A Wise Man would say:

“Everything great is not always good, but all good things are truly great!”

Printed By: Mailway Services,
Serving Mosdos and Businesses
Worldwide Since 1980
(1-888-Mailway)

Camp Merockdim
26 Parker Blvd.
845.362.0287

TORAH TAVLIN
INCLUDES CONCEPTS IN
TEFILLAH & HAFTARAH
NEW!

TORAH TAVLIN
ALSO AVAILABLE:
TORAH TAVLIN
VOLUMES 1 & 2

לכבוד שמחת חגב מצוה של
פנתס אשר צימרמן נ"י. יהי'
שיגדל לתורה יר"ש ומע"ט

לעילוי נשמת ר' אברהם יוסף שמואל אלטר בן ר' טובי ז"ל ורעייתו רישא רחל בת ר' אברהם שלמה

(Monsey, NY)

הדלקת נרות לשבת - 28

זמן קריאת שמע/המ"א - 8:31

זמן קריאת שמע/הגר"א - 9:07

סוף זמן תפילה/להגר"א - 9:58

שקיעת החמה שבת קודש - 4:45

מוצש"ק צאת הכוכבים - 5:35

צאה"כ / לריבנו תם - 5:57

Courtesy of My2manim.com

NOW AVAILABLE ONLINE AT

WWW.TORAH TAVLIN.ORG

TO VIEW ARCHIVES, STORIES, ARTICLES OF INTEREST OR TO SUBSCRIBE TO RECEIVE THIS EMAIL WEEKLY

תורה תבלין

A Torah Tavlin Publication

34 Mariner Way Monsey NY 10952

שבת קודש פרשת חיי שרה – כ"ה מרחשון תשע"וShabbos Parshas Chayei Sarah - November 7, 2015

מאוצרותיו של המגיד

מאת הרב שלום פערל שליט"א מגיד משרים בק"ק בית שמש

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה (כנ-א) - ביאור דברי רש"י על הכתוב 'ויהיו חיי שרה וגו' (תב רש"י; "לכך נכתב שנה בכל כלל וכלל, לומר לך, שכל אחד נדרש לעצמו. בת ק' כבת כ' לחטא מה בת כ' לא חטאה שררי אינה בת עונשין, אף בת ק' בלא חטא, ובת כ' כבת ז' ליופי".

וביאר הגור אריה' (למהר"ל, אות ג'), "בת כ' כבת ז' ליופי - וא"ת, מדוע משבח אותה הכתוב ביופי, והלא נאמר ששרה החן והביל היופי", ונ"ל, דקרא לא אידי ביופי (מצד עצמה, אלא מצד מה שנקראה על שמורה הרחנית של שרה), רק מפני שהאדם הוא מחובר מב' חלקים - מגוף וגנפּש, והגלילך הכתוב, ששרה היתה שלימה בכל אלו הב' חלקים, ולא היה בה חסרון, אם בשלימות הגוף, ואם בשלימות הנפש, אם בשלימות הגוף, דהא בת כ' היתה כבת ז' ליופי, והיופי הוה שאינו לפי הטבע ולפי המנהג, יורה על שהגוף הוא נקי והוא בחדר מבלי סיג (ואינו 'חומר עכור', ו'מסך החוצץ בין ה' ית' לאדם' [ע' ביבאר הגולה' למהר"ל, באר הרביעי, סד"ה פרק בתרא דתענית]). כיון ש"ש' לשרה הצלם האלוקים ביותר, משום שהיא התחלת עם ישראל הנקרא 'אדם', שעליו נאמר 'נעשה אדם בצלמנו וגו'' [חידושי אגדות למהר"ל, ב"ב נ"ח], וכמו שתמצא אצל משה רבינו, שלא כהתה עיני ולא נס ליחה; שגם זה מורה על בהירות הגוף, ומה שהויתה בת ק' כבת כ' לחטא, יורה על מעלת הנפש (כי החטא מתייחס אל הנפש שנטה אל הגוף שהחטיאה, וכמו שנאמר 'נפש כי תחטא', וא"כ העדר החטא מורה על מעלת הנפש, וכמו שכתב המהר"ל ב'דרוש לשבת תשובה' ד"ה ובמדרש כי הולך', "ולרבי זריקא 'נשמתו של אדם מעידה עליו' שחטא, רצה לומר, שאם עשה מעשים טובים, זה מורה שהנשמה זכה וטהורה ואינה נוטה אל הגוף כלל, אבל אם חטא האדם, זה מורה שאין הנשמה שלו זכה וטהורה, רק נוטה אל הגוף שהחטיא אותה, ובוה 'נשמתו של אדם [שאינה זכה וטהורה כיון שנטתה אל הגוף שהחטיאה] מעידה עליו' שחטא"), והנה היתה שלימה בכול".

וממשיך רש"י, "שני חי שרה - כולן שווין לטובה", וכתב **הריב"א**, "זא"ת, הא בישמעאל כתוב 'זאלה שני חי' ששמעאל', וליכא למדרש הכי, שררי באמצע ימיו יצא לתרבות רעה, ותידך 'חזקוני', דשאני התם דאיצטריך לגופיה, כדי לפרש שנותיו, אבל הכא כבר כתוב 'ויהיו חיי שרה', וא"כ 'שני חיי שרה' למה לי, אלא שמע מינה לדרשא. והר"ד אליקים תירץ, דגבי ישמעאל נמי איכא למדרש הכי, שררי עשה תשובה לסוף ימיו, כדפרש"ש" בסוף הסדר, ואמרינן כיומא בפרק בתרא, שהעושה תשובה מאהבה וזונותיו נעשו לו כזכות".

ועד"ז יישב ב'דעת זקנים מבעלי התוספות', "שני חיי שרה - פירש"י כולן שווין לטובה, ואע"ג דגבי ישמעאל כתיב 'זאלה שני חי' ישמעאל', איכא למימר שעשה תשובה, כדפרש"ש" גבי 'ויקברו אותו יצחק וישמעאל בניו', וגר שנתגייד כקטן שגודל דמי, וכל השנים שהיו קודם לכן, כל הרע שעשה בהן לא נחשב לכלום, והיה כמי שעשה תשובה כל ימיו".

מאת הגה"צ רבי גלגאל הכהן רבינובין שליט"א ר"י שער השמים ירושלים עה"ק

ולקחת אשה לבני יצחק וגו' (כד-ד) - תועלת ותכלית ויכוח המדות

אונה, בפרשתן מאריכה התורה הק' בענין השידוך של יצחק אבינו, ודברה ענינים של הקמת בית ישראל. אך מעצם הזמן שבו התחיל אברהם אבינו לדאוג על שידוך לבנו יש לנו לתמוה: באותה שעה כבר היה יצחק בן ארבעים שנה, כנאמר להלן (כה), ומן התימה, למה המתין אברהם עד כה, ולמה לא השיאו מקודם?

בכדי לבאר ענין זה עלינו להקדים ולבאר את ענין העקירה מדוע נחשבת היא כאחד הניסיונות של אברהם אבינו, ואין היא נחשב כניסיון של יצחק, הלא יצחק מסר את עצמו ממש? אלא י"ל שמבואר בספד"ק כי תכלית בריאת האדם הוא להדבק במדותיו של הקב"ה, וכדאיאת בגמרא (סוטה יד.) אמר רבי חמא ברבי חנינא, מ"ד: אחרי ה' אלהיכם תלכו? וכי אפשר לו לאדם להלך אחד שכינה? והלא כבר נאמר: כי ה' אלהיך אש אוכלת הוא! אלא להלך אחד מדותיו של הקב"ה ... עיי"ש הגמרא. והנה המתבונן בעומק זה המאמר יבין כי תכלית הנרצה בזה הוא ביטול כל בחי' 'שות' שבאדם. כי האדם על פי תכונותיו, מדותיו מוגבלים הם, ואילו במדותיו ית' אין שום הגבלה כלל ועיקר, ניקח לדוגמא את מדת החנינה ודרחמנות שעליה מדובר במאמר חו"ל הנזכר, שהבואר כל עולמים, במקום גדולתו אתה מוצא ענוותנותו, וברחמיו המרובים מרחם הוא אפילו על הרשע הגדול ביותר, ואף אם מענישו אין זה מצד שנאה חז', אורבא גם העונש הוא מצד רחמיו, כי חפץ הוא ליכונתו ולנקותו מן החטא, ועבודת האדם הוא לבטל את ה'שות' שבו, וממילא לא יזיה בו שום הגבלה למדותיו, ויהיה ביכולתו להשוותם למדותיו של בוראו. היוצא מזה כי תכלית האדם הוא לבטל את בחינת הישות, ויכווץ המדות משמשים כאמצעי לזה.

לאור האמור מובן ענינו של עקירת יצחק, שררי ללא ספק השתוקק יצחק לדבקות הגמור בבוראו, ולצורך כן רצה לבטל את ישותו לגמרי, וכשנצטווה אברהם על מצות העקידה, ראה בה יצחק חודמנות לבטל את ישותו על ידה, ולכן לא היה זה כלל בגדר ניסיון לפניו, כי ניסיון שייך בדבר שאין האדם מרגיש צורך בה, ולכן נוטה לבו לעשות את ההיפך, משא"כ אצל יצחק אבינו שראה במעשה זה השגת השלימות, לא היה זה בגדר ניסיון, כי ודאי היה חפץ לזה כדי ליכונת לשלימות, אבל לאברהם היה זה נחשב לנסיון גדול, ולא מפני שרצה אודות מרצון בוראו, אלא שלא היה ברור בידו מהו הרצון האמיתי, מצד אחד אמר לו הקב"ה כי ביצחק יקרא לך יורע, ומצד שני אמר לו הש"ת העלהו לעולה, ועצם הניסיון היה לברר את האמת מהי רצון הש"ת ולעשותה.

ומטעם זה נוכל להסביר עיכובו של אברהם עד אותה שעה מלעסוק בנישואיו של יצחק, כי תכלית הנישואין הוא להמשיך את הדורות הלאה, ובכדי להמשיך את הדורות מוטל על האדם להגביר את כוח הנתינה אל הוולת, מוטל עליו לדאוג אל הוולת לבניו ולבני ביתו, והכשרת האדם לזה תלוי ביוכוך מדותיו, אם מדותיו מזוככים כראוי, יהיה ביכולתו לעמוד בכל הדרישות הכרוכים בבנין ביתו. ולכן עד שלא ראה אברהם ביצחק ענין ביטול הישות בשלימות מצע את עצמו מלעסוק בנישואיו, ורק אז אחר שנקעק ע"ג המזבח, ודראה בפועל ביטול הישות בשלימות, הבין אברהם שהוא אכן מוכשר לכך, ודאה לנכון לעסוק בעניני נישואיו.

מעשה אבות ... סימן לבנים

וירברו את רבקה ויאמרו לה אחתנו את ה"י לאלפי רבבה ויירש וירק את שער שנאי וגו' (כד-ט)

As far back as the early 19th century, the *Haskalah* (Enlightenment) movement was an attempt to distort *Torah* Jewry and replace ancient tradition with a new “lifestyle” that was acceptable to the non-Jewish world. The *Maskilim* pushed very hard for a complete reform of Jewish life, including a change in the system of Jewish education, in order to produce what they said was the “new Jew.” They summed up their idea in one phrase: “*Y’hei Yehudi b’oholecha, adam b’tzeitzecha*” - in the privacy of your tent be as Jewish as you wish, but in the street be a man like everyone else.

The **Chasam Sofer, R’ Moshe Sofer ZT”L** waged a valiant and mighty battle against the *Maskilim* of his time, using every means available to counter them. “Drive them from our midst,” he wrote. “Our daughters would not be given to their sons, nor our sons to their daughters (in marriage), lest they be drawn after them.” R’ Moshe’s famous war cry was: “חדש אסור מן התורה” - “Chadash (new philosophical ideas) is forbidden by the Torah!” On one occasion the Chasam Sofer warned a couple to perform their wedding ceremony under the open sky, as per Jewish tradition, and not inside a *shul*, in accordance with Reform practice. When the bridegroom refused, R’ Moshe announced, “I doubt that the children of this couple will remain Jews!” Years later, his fears were realized when the couple converted to Christianity.

On another occasion, the influence of the *Maskilim* came uncomfortably close to affecting his own family. In 1833, at the age of eighteen, the eldest son of the Chasam Sofer, **R’ Avraham Shmuel Binyamin Sofer ZT”L (Ksav Sofer)** was engaged to one of the most prominent members of the Pressburg community. The *shidduch* was concluded amidst a great deal of celebratory hoopla, however, it did not take long for it to become apparent that the bride-to-be was of a different mindset then her illustrious groom-to-be. She possessed a modern spirit and the ideals of the *Haskalah* were uppermost in her partial attitude towards religion and *Torah* Jewry. In fact, she had no interest in marrying the son of the Chief Rabbi of Pressburg, as her mind and heart were set on the son of another wealthy member of the community. She maintained a surreptitious relationship with the young man during the engagement until it could not be kept secret any longer. At that point, when the Chasam Sofer heard what type of girl she was, he immediately broke off the *shidduch*.

R’ Avraham Shmuel Binyamin was soon married to Chavah Leah Weiss, the righteous daughter of **R’ Yitzchok Weiss ZT”L** from Gorlitz, who gave a dowry and promised to support them for six years. As for his former betrothed, she became engaged to the young man she had been seeing clandestinely, and a grand affair of extreme proportions was planned for the wedding. In keeping with the local custom, the girl’s father sent a personal invitation to the Chasam Sofer, in his position as Chief Rabbi, to not only attend as a guest, but also to officiate during the *chupa* ceremony, as well.

The wedding began as planned. Before making their way to the *chupa*, the bridegroom, accompanied by his parents, the Chief Rabbi, and other dignitaries, and amidst joyous singing and dancing, performed the “Badeken” - covering his bride’s face with a veil. After the groom had placed the veil, the Chasam Sofer stepped forward to invoke a blessing upon the bride. However, instead of pronouncing the blessing in a low tone of voice, the Chief Rabbi cleared his throat and practically yelled out the words of the *posuk*: “אחותי את ה"י לאלפי רבבה” - “*Our sister, may you become thousands of myriads.*” He then proceeded to issue a loud blessing to the young couple for success in their newly instituted union.

After the ceremony, many people were curious as to why the Chief Rabbi felt the need to raise his voice during the invocation of his blessing. R’ Moshe was pensive for a moment before he gave a reply. “It pains me to say this,” began the Chasam Sofer, “but it is clear that this *kallah*, who made such unfortunate life choices, will be forced to answer for her actions and her penalty will be dire. As such, I realized that had I spoken in a voice that only she could hear, people might believe that I had issued curses, rather than blessings, upon her head, and the subsequent retribution is on account of my words. In order to avoid such undue misinterpretation, I recited the blessings loudly, for all to hear.”

Indeed, it wasn’t long before the Chasam Sofer was called upon to initiate divorce proceedings for the couple. She never married again.

משל למת הדבר דומה

משל: A number of years ago, a man came to the **Gerrer Rebbe, R’ Pinchos Menachem Alter ZT”L**, with a heavy heart and tear-stained cheeks. “*Rebbe*,” he cried, “my son has fallen ‘off the *derech*’ and does not keep the *Torah* or *mitzvos*. He took off his *Yarmulke* and *Tzitzis* and ran away from our home! My entire family is crushed and I have become totally despondent. *Rebbe*, please advise us - what can we do to get our son back?”

The Pnei Menachem took the man’s hand and said, “My father, the holy **Imrei Emes ZT”L**, would always say, that

it is a wonderful *segulah* (beneficial remedy) for a person to do ‘*Tosfos Shabbos*’ (adding time to the holiness of *Shabbos*, both before and after) - and once you’re already doing it, you have extra time to recite chapters of *Tehillim*.”

The man went home and informed his family of the *Rebbe’s* words. That Friday afternoon, they all accepted *Shabbos* earlier than usual and the whole family sat together and said *Tehillim*. B”H, in less than six weeks, the wayward son made amends and came back to his loving family.

נמשל: After *Yitzchok Avinu* married Rivkah, the *Torah* tells

וידבר אל עפרן ... אם אתה לו שמעני נתתי כסף השדה קח מבני ואקברה את מתי שמה וגו' (כג-י)

The *gemara* (קידושין ד:) learns from Avraham’s deal with Efron that the word “קחה” (take) refers to a money acquisition and applies this well-known derivation to the realm of Jewish marriage, with practical significance. On the *posuk*, (שם ד:) “*When a man takes a wife*,” *Chazal* (דברים כד-א), refer back to the aforementioned *posuk* from *Chayeil Sarah* and conclude: “אשה נקנית בכסף” - a marriage may be consummated using money (or an object of monetary value like a ring). The question is: how is it appropriate to determine the acquisition of marriage from a business venture between *Avraham Avinu* and Efron? What is the connection between marriage and the purchase of this piece of land?

My *machshava* is as follows: The *posuk* tells us that *Avraham Avinu* needed this specific piece of land - the *Mearas HaMachpela* - to bury his wife, his lifelong partner, Sarah. It was so important to him that he would have paid any price to acquire it - even more than the four hundred silver *shekalim* that he did pay. Thus, when he bought it, he felt he got the biggest bargain of his life. Efron, too, was happy with the transaction. To him, this land was worthless, but when he saw how much it meant to Avraham, he kept raising the price, all the while thinking he fooled Avraham and earned himself quite a hefty sum. In fact, both Avraham and Efron walked away from the deal very satisfied, each one thinking he got the bargain.

How beautifully this idea can be applied to marriage. It’s not the business venture of Avraham and Efron to which *Chazal* symbolize marriage, but the feeling that each side got the better end of the deal. A truly successful marriage is based on the inner feeling and value of the greatness of one’s spouse. Both a *chossan* and a *kallah* must walk away from their *chupa* feeling that he and she got the best deal of their lives. And it is a feeling that must remain with a husband and wife all throughout their lives. Do you know how long a *chossan* is a *melech*, a king? As long as he treats his *kallah* like a *malika*, a queen.

DRUSH V’CHIDDUSH

ותכל להשקתו ותאמר גם למלך אשאב עד אם כלו לשתת (כד-יט)

The story of how Eliezer, the servant of Avraham, found Rivkah, the future wife of his master’s son, Yitzchok, is punctuated in the *parsha* with the statement, “האיש משתאה לו,” - “*The man (Eliezer) was astonished*,” when he saw that his efforts were on the verge of success. Coming from the home of *Avraham Avinu*, is it possible that something like this could “astonish” Eliezer? He not only witnessed miracles and angels in Avraham’s home - he took part in them!

The **Beis Halevi, R’ Yosef Dov Soloveitchik ZT”L** explains, that as part of his “challenge,” Eliezer specifically requested that Rivkah give him to drink from the pitcher itself, so that he could observe what she would do with the water remaining in the jug. It would be wrong for her to bring the water home for further use. Perhaps he had some

EDITORIAL AND INSIGHTS ON THE MIDDAH OF ... השגות ה

דרגת יתירה

The *Gemara* (מועד קטן יח:) comments: “*From Hashem, a woman is destined to (be married to) a man, as it says in the Torah, ‘Then Lavan and Besuel answered and said, The matter has emanated from Hashem. We cannot speak to you either bad or good.’*” How can it be that the all-important concept of *shidduchim* being “*Min Hashamayim*” - coming from Heaven, is derived from such wicked men like Lavan and Besuel? Furthermore, why can’t Lavan and Besuel say something “*good or bad?*” If the match between Rivkah and Eliezer’s master is from *Hashem*, why couldn’t they at least say something good?

R’ Shimon Shwab ZT”L points out that these two villains are the perfect people to teach us this amazing lesson and certainly they are not going to say something good - it’s remarkable that they didn’t say something bad! And you want to know why they didn’t say something bad? It’s because they couldn’t! “לא נוכל” - WE CANNOT do or say anything! We are completely powerless to prevent this *shidduch*. It is out of our control. There is a Higher Power that is completely controlling this situation! Lavan and Besuel are just the right characters to teach us this because in their wickedness they would have stopped the *shidduch* - if they could - but they couldn’t! Not only were they powerless to change a thing, the very words that came out of their mouths were orchestrated by *Hashem* to see the *shidduch* through. Even the blessing they gave to Rivkah as she left, “ויירש וירעך את שער שנאי,” - “*your descendants will inherit the gates of their enemies*,” are the identical words of blessing *Hashem* told Avraham after the *Akeida* (כב-י). How did they know to say these words? They didn’t! *Hashem* simply put these words in their mouths! Let us remember this lesson well for when it comes to *shidduchim*, we are utterly powerless! “מה יצא הדבר” - we can only stand back and marvel at the wondrous, marvelous and mysterious ways of *Hashem*.

CONCEPTS IN AVODAS HALEV FROM R’ CHAIM YOSEF KOFFMAN

מחשבת הלב

On behalf of thousands of Shomer Shabbos Jews - www.chickensforshabbos.com - The charity that simply feeds & clothes Shomer Shabbos Jews in Pretz, Israel with zero overhead